

SAMUEL GRADEL

ur. 1918; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	ZSRR, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt W poszukiwaniu Lubliniaków, projekt W poszukiwaniu Lubliniaków. Izrael 2006, ZSRR, II wojna światowa, korespondencja

Listy z wojennego Lublina

Był jakiś czas, że można było [wysłać listy]. Od czerwca [19]40 do maja [19]41 [roku] posyłali te listy. [Przychodziły] od rodziców, od siostry, z domu. Oni jeszcze mieszkali w mieszkaniu w Spółdomie.

Najwięcej pisali, że się [martwią], dlaczego nie dostają listów od nas. Moja matka pisała tak. Ja myślę, że moja matka sobie przypominała, jak to było za czasów carskich, jak się szło na Sybir, jak szli [z] tymi szmatami na nogach. Ona pisała: – Bałam się tego, jednak to się stało. U nas jest wszystko w porządku. Co u was? Dlaczego nie piszecie? Nie wszystkie listy dochodziły. To oni tylko to pisali, ale o sobie nic. Nic. Jest w porządku. Ojciec niby to pracował na poczcie. Mówi: – Ja pierwszy jestem, co dostaję listy, i szukam, i nic nie ma od was. I tylko to, tylko to.

W jednym liście matka mi pisze, to było dwudziestego grudnia, to mi pisze: – Za kilka dni są twoje urodziny, życzę ci najlepszego, żebyśmy się spotkali i uważaj na Manulka, bo wiesz przecież, jak on jest dziecinny. Uważaj na niego, bo jesteś starszy. I takie rzeczy, nic specjalnego.

Ostatni [list jest z] 13 maja. „W tym tygodniu nie otrzymaliśmy od was żadnego listu. Ostatni list był 9 kwietnia. Nie wiemy, czy otrzymaliście drugą paczkę – jakąś paczkę posłali nam – odzieżową. Chcemy jeszcze wysłać. Od cioci już trzy miesiące nie mamy listu. Dostaliśmy od niej dwie paczki żywnościowe. – Od ciotki tej z Moskwy widocznie. – Pisaliśmy może już dziesięć listów. Dlaczego nie ma odpowiedzi, co słyhać u was? Dostaliście list od pana Neumanna. U nas jeszcze zimno. Mamy już 13 maja, a ja noszę jeszcze swetry. Jak u was? Pozdrowienie od mamusi i Dorki. Całuję was mocno. Wasz ojciec”. To był ostatni raz, ostatni list.

Data i miejsce nagrania	2006-11-13, Tel Awiw
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Transkrypcja	Karolina Oraczewska
Redakcja	Justyna Molik
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"